

پژوهش‌های حقوقی

علمی - ترویجی

شماره ۲۵

هزار و سیصد و نود و سه - نیمسال اول

- ۵ ● آموزش حقوق بشر برای تفریح خشونت
رما لاسی - عباس بهروزی‌کوله
- ۲۹ ● چالش‌های سازمان جهانی تجارت در حاکمیت جهانی بر حوزه نفت
محمد آقایی
- ۶۱ ● مهندسی ساوول‌های منطقه‌ای انسان در مثلث حق سلامت، حق توسعه و هویت مشترک
فاطمه طرف
- ۸۵ ● دولت یرتاب‌کننده اشیای فضای و تأثیر پروژه «سی لانج» بر تحول مفهوم آن
حسین کلوتدی - سیدمادی محمودی
- ۱۱۲ ● رجوع سازمان تأمین اجتماعی به کارفرمای مقصر در ورود خسارت به کارگر بیمه‌شده
محمود ساپو - سرین طباطبایی حساری
- ۱۳۲ ● مسؤلیت حقوقی دولت در بلایای طبیعی
زهره رحمتی
- ۱۸۵ ● کتوتاسیون منح شکنجه: هشتم‌اندازی فرا راه جبران خسارت قربانیان نقض‌های فراسرزمینی
نیلوفر نظریاتی
- ۱۹۹ ● شرط ماهوی گام ابتکاری در آینده قوانین و مقررات (الگوی برای قانونگذاری ایران)
حامد نجفی - مهسا مدتی
- ۲۱۲ ● جایگاه ایران در مؤسسه بین‌المللی یکنواخت کردن حقوق خصوصی (پوتیدروا) و نگاهی به آینده
کوروش چمفری

http://jlr.sdil.ac.ir/article_32710.html

جایگاه ایران در مؤسسه بین‌المللی یکنواخت کردن حقوق خصوصی (یونیدروا) و نگاهی به آینده

کوروش جعفری*

چکیده:

مؤسسه بین‌المللی یکنواخت‌سازی حقوق خصوصی (یونیدروا) یکی از سازمان‌های بین‌المللی فعال در زمینه یکنواخت کردن حقوق خصوصی است که در شهر رم ایتالیا استقرار دارد و جمهوری اسلامی ایران از سال ۱۹۵۱ میلادی به این سازمان ملحق گردیده است. همواره تعامل سازنده با این سازمان یکی از دغدغه‌های بخش حقوقی سفارت جمهوری اسلامی ایران در رم و حقوقدانان به‌ویژه استادان حقوق خصوصی ایران است که متأسفانه در بیش از نیم قرن عضویت ایران در این سازمان، از امکانات و فرصت‌های آن بهره‌برداری بایسته‌ای ننموده است. در این مقاله تلاش شده است در آستانه سفر دبیرکل این سازمان به ایران اسلامی، با بررسی اهداف و عملکرد سازمان مؤسسه بین‌المللی یکنواخت‌سازی حقوق خصوصی (یونیدروا) طرحی نو برای همکاری و تعامل متوازن و مستمر ایران با این سازمان پیشنهاد گردد. بدیهی است با توجه به تخصصی بودن موضوع‌های دستور کار این سازمان و کنوانسیون‌های تدوین شده در طی سال‌های متمادی و همچنین موضوع‌های جدید در حال تدوین، نیاز به مرجع ملی فعال و مجربی از استادان برجسته و علاقه‌مند حقوق خصوصی است که با حضور مستمر و منظم در جلسات و فرایندهای توسعه و تدوین موضوع‌های دستور کار نظرسنجی‌های ملی ایران را لحاظ نماید. یکی از محدود اقدامات انجام گرفته در معرفی عملکرد سازمان یونیدروا در ایران، ترجمه و چاپ کتاب اصول قراردادهای تجاری - بین‌المللی است. با امید به اینکه این مقاله و اقدام در خور تحسین و تقدیر مؤسسه حقوقی شهردانش بتواند مقدمه در معرفی و فراهم نمودن تعاملات سازنده و مشارکت فعال در مباحث این سازمان گردد سخن کوتاه می‌نمایم و امیدواریم استادان برجسته و دانشجویان علاقه‌مند با ارائه کارهای جدید و محتوایی گرچه ترجمه و چاپ کتاب اصول قراردادهای تجاری بین‌المللی یکی از محدود اقدامات صورت گرفته با یونیدروا در طی سال‌های گذشته است که می‌تواند مقدمه‌ای برای تعامل و همکاری علمی و پژوهشی مؤسسات علمی دانشگاهی با این سازمان باشد. با امید به اینکه در آینده نزدیک شاهد نوعی تعامل واقعی و سازنده ایران با این سازمان باشیم، این مقاله هرچند ناچیز مقدمه‌ای برای مطالعات و کارهای محتوایی تر در در آینده باشد.

کلیدواژه‌ها:

یونیدروا، مؤسسه بین‌المللی یکنواخت کردن حقوق خصوصی، اصول قراردادهای تجاری بین‌المللی.

مقدمه

مؤسسه بین‌المللی یکنواخت کردن حقوق خصوصی^۱ از سازمان‌های تخصصی وابسته به جامعه ملل در سال ۱۹۲۶ میلادی در قصر ویلا آلدوبراندینی^۲ در شهر رم مرکز ایتالیا تأسیس گردید. این مؤسسه (یونیدروا) پس از تأسیس سازمان ملل متحد به‌عنوان یکی از مؤسسات مستقل بین‌الدولی^۳ فعالیتش را با همکاری برخی نهادهای وابسته به سازمان ملل متحد از جمله «کمیسیون حقوق تجارت بین‌الملل سازمان ملل متحد»^۴ و کنفرانس لاهه^۵ تا به امروز ادامه می‌دهد.

در حال حاضر یونیدروا شصت‌وسه عضو دارد که جمهوری اسلامی ایران از ۴ آوریل سال ۱۹۵۱ میلادی یکی از اعضای آن است. اگرچه سازمان‌های بین‌المللی دیگری چون ایکروم^۶، فائو^۷، ایفاد^۸ و برنامه جهانی غذا^۹ از سازمان‌های بین‌المللی وابسته به سازمان ملل متحد فعال و مستقر در رم (ایتالیا) هستند که جمهوری اسلامی ایران در آنها عضویت دارد، لیکن رابطه جمهوری اسلامی ایران با مؤسسه یونیدروا علی‌رغم عضویت بیش از نیم قرن، به دلایل متعددی از جمله فقدان توجه به اهمیت حقوق خصوصی و کارهای حقوقی محتوایی و... تا به امروز حتی برای استادان و دانشگاهیان رشته حقوق خصوصی ناشناخته یا کمتر شناخته شده است. بنابراین تلاش این مقاله معرفی مؤسسه، اهداف، عملکرد و تعامل ایران، راه‌های تعامل هر چه بهتر جهت استفاده از ظرفیت‌های حقوقی این مؤسسه است شاید که این مطالب، مقدمه‌ای برای همکاری حقوقی پُر دامنه‌تر و گسترده‌تر و تعاملات سازنده و مدبرانه‌تر در آینده باشد.

هر قانون موضوعه در بستر خاصی از شرایط اجتماعی رشد و تبلور می‌یابد و به‌عنوان یک فراورده اجتماعی با محیط اجتماعی خود دارای رابطه عینی است و بنابراین تفاوت و حتی تعارض در قوانین ملی کشورها امری طبیعی و اجتناب‌ناپذیر قلمداد می‌گردد. گسترش روابط

1. The International Institute for the Unification of Private Law (UNIDROIT).

2. VillaAldobrandini.

3. Independent International Organizations

4. United Nations Commission on International Trade Law (UNCITRAL).

5. The Hague Conference.

6. International Centre for the Study of the Preservation and Restoration of Cultural Property (ICCROM).

7. Food and Agriculture Organization.(FAO).

8. International Fund for Agricultural Development (IFAD).

9. World Food Programme (WFP).

بین‌المللی از یک‌طرف و به موازات آن انباشت تفاوت‌ها و تعارضات قوانین داخلی در مواردی امنیت و سرعت روابط تجاری و بازرگانی را به مخاطره می‌اندازد؛ در حالی که امنیت و سرعت از ضرورت‌های اولیه فعالیت تجاری و بازرگانی است. فناوری‌ها و رویه‌های جدید مرادفات بازرگانی که با سرعت حیرت‌آور جنبه فراملی پیدا می‌کنند، راهکارهای نوینی را می‌طلبند که در فراتر از مرزهای ملی مقبول باشند.^۱

تغییرات اساسی در نظام بین‌المللی بعد از جنگ جهانی دوم و ورود تابعان و واضعان جدید بین‌المللی (افراد، سازمان‌های بین‌المللی و دولت‌ها) در سطح نظام بین‌الملل سبب گردید اساساً حقوق خصوصی داخلی کشورها به دلیل فراورده داخلی بودن، تنها برای محدوده مرزهای ملی هر کشوری کارایی داشته و در خارج از مرزهای ملی از کارایی لازم برخوردار نباشد، از طرف دیگر گسترش روزافزون تجارت و به تاسی از آن، حقوق خصوصی و تجاری، اصل نیاز به قوانین متحدالشکل بین‌المللی و یا قوانین نمونه و الگو، به نیاز واقعی و فوری مبدل گشته و بعد از جنگ جهانی دوم خصوصاً دهه شصت میلادی کشورهای علاقه‌مند با پی بردن به اهمیت موضوع یکنواخت‌سازی حقوق خصوصی، با سرعت بیشتری نسبت به گذشته به یکی از معدود سازمان‌های بین‌المللی فعال در زمینه حقوق خصوصی و تجاری رو آوردند. در چنین شرایطی، یونیدروا به‌عنوان یکی از معدود مؤسسات تخصصی فعال با استقبال کشورهای جدید پنج قاره مواجه گردیده و با وقوف بر ضرورت و زمینه مساعد در ایجاد رویه میان قوانین ملی کشورها در حوزه حقوق خصوصی با سرعت بیشتری نسبت به دهه‌های اولیه در این مسیر حرکت نموده و دامنه فعالیتش را به موضوع‌های امور مالی، میراث فرهنگی، امور قراردادهای بین‌المللی، اجاره بین‌المللی، بیع بین‌المللی، تهیه و تنظیم قوانین مدل Model Laws بین‌المللی و ... تسری داد و در راستای اهدافش (که در زیر به آن پرداخته خواهد شد) در عرصه یکنواخت‌سازی حقوق خصوصی تلاش‌های بیشتری نسبت به گذشته انجام داد که دستاوردهای آن با دوره‌های قبل قابل مقایسه نیست. در این نوشتار ضمن شرح اهداف، به مهم‌ترین دستاوردهای این مؤسسه به نحو اختصار اشاره می‌شود:

بند یکم - اهداف یونیدروا

شاید بتوان هدف اصلی یونیدروا را استمرار تمایل و گرایش ۲۲ کشور مؤسس یونیدروا از

۱. کورش جعفری. «مؤسسه بین‌المللی یکنواخت کردن حقوق خصوصی»، مجله پژوهش‌های حقوقی ۲ (۱۳۸۱)، ۱.

دو قاره اروپا و امریکای جنوبی،^۱ مبنی بر یکنواخت‌سازی قوانین تجارت و بازرگانی جست‌وجو کرد که هدف آن سهولت دادوستد و حمل‌ونقل میان اشخاص حقوقی و حقیقی این کشورها و نیز تلاش به‌منظور به روز کردن قوانین موضوعه داخلی بوده است. کشورهای مؤسس یونیدروا همواره درصدد بودند با به‌وجود آوردن قوانین یکنواخت و قراردادهای نمونه تسهیلات بیشتری را در عرصه مبادلات بازرگانی، بیمه حمل‌ونقل جاده‌ای، ریلی و سپس دریایی، تسهیل بیشتری در حمل‌ونقل و در نهایت تجارت بین‌المللی فراهم آورند که در این راستا مطالعه و شناسایی نیازها و شیوه‌های مدرنیزه کردن، هماهنگ و یکنواخت‌سازی حقوق خصوصی به‌ویژه قوانین تجاری دولت‌های عضو در دستور کار مؤسسه قرار داشته است. اهداف نام برده به مرور به‌عنوان هدف اصلی مؤسسه تا به امروز همچنان باقی‌مانده است. با توجه به پیشینه تاریخی فوق، به‌طور کلی، این سازمان علمی دو هدف دارد که عبارت‌اند از: الف - تهیه طرح قراردادهای بین‌المللی و یا قوانین یکنواخت در زمینه حقوق خصوصی؛ و ب - تحقیق در روش‌های اجرای قوانین مزبور.

از طرف دیگر با توجه به تئوری استقلال سازمان‌ها، سازمان یونیدروا در طول حیات نزدیک به نود ساله‌اش، تلاش نموده تا حد امکان با اتخاذ مفهومی موسع از اهداف، خود را در حوزه حقوق خصوصی محدود نماید. علاوه بر این، سازمان عمدتاً توجه خود را به مسائل ماهوی حقوق خصوصی معطوف داشته و حتی به قواعد حل تعارض قوانین نیز پرداخته است؛ لیکن با امعان نظر در مطالب فوق، یونیدروا از این واقعیت غافل نبوده که تعیین مرزی دقیق میان حوزه‌های حقوق عمومی و خصوصی، تا حدودی دشوار و در مواردی غیرممکن است. بنابراین به موضوع‌های دیگری نیز پرداخته که در بخش عملکرد به آن اشاره می‌گردد.

بند دوم - ساختار و تشکیلات

به‌طور کلی هر سازمان بین‌المللی جهت حصول به اهدافش، نیازمند حداقل ارکان اصلی مانند مجمع عمومی، شورا و دبیرخانه است. هر یک از این ارکان دارای وظایف و کار ویژه مربوطه به خود هستند که سازمان یونیدروا از این امر مستثنا نیست. بنابراین برای درک بهتر و روشن‌تر نحوه فعالیت یونیدروا مناسب است اشاره مختصری به وظایف و اختیارات مجمع عمومی، شورا و دبیرخانه نموده که علی‌الاصول ارکان قطعی و مشترک تمامی سازمان‌های

۱. کشورهای بلژیک، بولیوی، برزیل، بلغارستان، کلمبیا، کوبا، دانمارک، فنلاند، آلمان، یونان، مجارستان، ایرلند، ایتالیا، مکزیک، هلند، نیکاراگوئه، پاراگوئه، رومانی، سوئد، سوئیس، اروگوئه و ونزوئلا بیست‌ودو کشور مؤسس یونیدروا بودند.

بین‌المللی است و سپس به تشریح ارکان سازمان یونیدرو می‌پردازیم:

الف - مجمع عمومی: مجمع عمومی هر سازمانی از منظر حقوقی تبلور و بیانگر اصل برابری اعضاست و مهم‌ترین رکن هر سازمان بین‌المللی است؛ زیرا تمامی دول عضو، دارای نماینده‌ای در این نهاد هستند. معمولاً انتخاب دبیرکل، تعیین و تصویب بودجه، تصویب گزارش سالانه، تعیین سیاست‌های کلی سازمان و تأیید چارچوب‌های کاری از جمله اختیارات هر مجمع یک سازمان بین‌المللی است.

ب - شوراها: در هر سازمان، شورایی وجود دارد که در اساس بنا بر ضرورت جایگزین مجمع عمومی در طول سال می‌گردد خصوصاً زمانی که مجمع عمومی نتواند تشکیل جلسه بدهد اختیارات و تکالیف مجمع به شورا تفویض می‌گردد که در واقع جنبه اجرایی دارد. به‌طور کلی شوراها دارای اعضای معین بوده و کار تخصصی انجام می‌دهند.

ج - دبیرخانه: اساساً دبیرخانه، نقش پشتیبان هر سازمانی را داراست و در تهیه گزارش، تشکیل جلسه، ترجمه، انجام پروژه‌ها و کارهای روزمره اداری سازمان فعالیت می‌نماید. با توجه و امان نظر در وظایف و اختیارات هر یک از ارکان فوق، می‌توان پی برد که ارکان سه‌گانه یونیدرو که عبارت‌اند از: (مجمع عمومی، شورای اجرایی و دبیرخانه) چگونه فعالیت می‌نمایند. همان طوری که اشاره شد این مؤسسه دارای سه رکن اصلی سازمانی (مجمع عمومی، شورای اجرایی و دبیرخانه) است که عملکرد هر یک از آنها به قرار ذیل است:

الف - مجمع عمومی: مجمع عمومی عالی‌ترین رکن تصمیم‌گیری سازمان یونیدروست که هر ساله در مورد بودجه رأی می‌دهد و هر سه سال یک‌بار برنامه کاری را تصویب و هر پنج سال اعضای شورای اجرایی را انتخاب می‌نماید. در واقع مجمع عمومی نقش اصلی در تعیین خط‌مشی و فعالیت‌های مؤسسه را داراست.

ب - شورای اجرایی: شورای اجرایی بر تمامی جنبه‌های سیاسی و نحوه نیل به اهداف مندرج در اساسنامه به‌ویژه اجرای برنامه کاری از سوی دبیرخانه، نظارت دارد. این شورا از یک عضو دارای مقام برتر به‌عنوان رئیس سازمان برخوردار است که همیشه توسط دولت ایتالیا منصوب می‌گردد. شورای اجرایی از بیست‌وپنج عضو انتخابی تشکیل می‌گردد که معمولاً از قضات مبرز و افراد دانشگاهی هستند که ایران در طی سال‌های طولانی عضویت، هیچ‌گاه عضو شورای اجرایی نبود.

ج - دبیرخانه: دبیرخانه بخش اجرایی مؤسسه بوده و مسئول اجرای برنامه‌های روزانه

کاری است، اداره دبیرخانه با دبیر کل است که به پیشنهاد رییس مؤسسه، توسط شورای اجرایی برای مدت پنج سال انتخاب می‌شود.

بند سوم - روش کار یونیدروا

علی‌الاصول یونیدروا در ابتدا قوانینی را که پس از بررسی و کارشناسی‌های دقیق توسط گروه‌های مطالعاتی مؤسسه بین‌المللی یکنواخت‌سازی حقوق خصوصی تنظیم می‌گردد؛ در قالب پیش‌نویس کنوانسیون‌های بین‌المللی به دولت‌ها عرضه می‌نماید تا در صورت تمایل آنها، به سندی بین‌المللی مبدل گردد؛ لیکن این سازمان خود با آگاهی از دشواری و کندی روند تصویب کنوانسیون‌های بین‌المللی در مراجع ملی، دولت‌ها را تشویق می‌نماید همگام با تحولات بین‌المللی و در راستای ساماندهی و تسریع امور بازرگانی بین‌المللی، مفاد قواعد تنظیم شده را پیشاپیش در قوانین داخلی خود وارد نمایند و برای نیل به این مقصود مؤسسه از تکنیک «ارائه قوانین مدل» استفاده می‌نماید که دولت‌ها می‌توانند به هنگام تنظیم قوانین داخلی خویش به‌ویژه در موضوع‌های مستحدثه حقوقی از رهنمودهای حقوقی ارائه شده در قوانین مدل بهره‌برداری نمایند.^۱

بند چهارم - کارنامه یونیدروا در عرصه حقوق و تجارت جهانی

مؤسسه بین‌المللی یکنواخت‌سازی حقوق خصوصی در طول حیات خود تا به امروز (۲۰۱۴ میلادی) بیش از هفتاد موضوع حقوقی را مورد مطالعه قرار داده و پیش‌نویس‌هایی را به دولت‌ها عرضه داشته است که شمار زیادی از آن پیش‌نویس‌ها به کنوانسیون‌های بین‌المللی تبدیل گشته‌اند که به‌طور کلی کارنامه مؤسسه به قرار ذیل است:

الف - فهرست کنوانسیون‌های یونیدروا از زمان تأسیس و لینک‌های مربوط در سایت این مؤسسه

www.unidroit.org

1. Convention on the Contract for the International Carriage of Goods by Road (CMR) (Geneva, 19 May 1956).

www.unidroit.org/instruments/transport/cmr-convention

2. Convention relating to a Uniform Law on the International Sale of

۱. «مؤسسه بین‌المللی یکنواخت‌کردن حقوق خصوصی»، مجله پژوهشهای حقوقی ۲ (۱۳۸۱)، ۳.

Goods (The Hague, July 1964).

www.unidroit.org/instruments/international-sales/international-sales-ulis-1964.

3. Convention relating to a Uniform Law on the Formation of Contracts for the International Sale of Goods (The Hague, 1 July 1964).

www.unidroit.org/instruments/international-sales/international-sales-ulfc-1964-en.

4. Convention relating to a Uniform Law on the International Sale of Goods (The Hague, July 1964).

www.unidroit.org/instruments/international-sales/international-sales-ulis-1964.

5. International Convention on Travel Contracts (CCV) (Brussels, April 23, 1970).

www.unidroit.org/instruments/transport/ccv.

6. Convention providing a Uniform Law on the Form of an International Will (Washington, D.C., 1973).

www.unidroit.org/instruments/succession.

7. Convention on Agency in the International Sale of Goods (Geneva, 17 February 1983).

www.unidroit.org/instruments/agency.

8. Unidroit Convention on International Factoring (Ottawa, 28 May 1988).

www.unidroit.org/instruments/factoring.

9. UNIDROIT Convention on International Financial Leasing (Ottawa, 28 May 1988).

www.unidroit.org/instruments/leasing/convention-leasing.

10. Unidroit Convention on Stolen or Illegally Exported Cultural Objects (Rome, 24 June 1995).

www.unidroit.org/instruments/cultural-property/1995-convention.

11. Convention on International Interests in Mobile Equipment (Cape

town 2001).

www.unidroit.org/instruments/security-interests/cape-town-convention.

12. Protocol to the Convention on International Interests in Mobile Equipment on matters specific to Aircraft Equipment (Cape Town on 16 November 2001).

www.unidroit.org/instruments/security-interests/aircraft-protocol.

13. Luxembourg Protocol to the Convention on International Interests in Mobile Equipment on matters specific to Railway Rolling Stock (Luxembourg on 23 February 2007).

www.unidroit.org/instruments/security-interests/rail-protocol

14. UNIDROIT Convention on substantive rules for Intermediated Securities (Genève 2009).

www.unidroit.org/instruments/capital-markets/geneva-convention.

15. Protocol to the Convention on International Interests in Mobile Equipment on matters specific to Space Assets (Berlin, 9 March 2012).

www.unidroit.org/instruments/security-interests/space-protocol.

ب - فهرست مطالعات و مدل‌های حقوقی پیشنهادی از طرف ونیدروا از بدو تأسیس

1. Model Clauses for Use by Parties of the UNIDROIT Principles of International Commercial Contracts: The UNIDROIT Principles of International Commercial Contracts (hereinafter “the UNIDROIT Principles”), first published in 1994, with a second edition in 2004 and now in their third 2010, represent a non-binding codification or “restatement” of the general part of international contract law.

www.unidroit.org/instruments/commercial-contracts/upicc-model-clauses.

www.unidroit.org/instruments/commercial-contracts/unidroit-principles-1994.

www.unidroit.org/instruments/commercial-contracts/unidroit-principles-2004.

www.unidroit.org/instruments/commercial-contracts/unidroit-principles. 2010.

2. Model Franchise Disclosure Law (2002).

www.unidroit.org/instruments/franchising/model-law.

www.unidroit.org/instruments/franchising/guide/franchising-guide-first-edition-1998.

www.unidroit.org/instruments/franchising/guide/second-edition.2007.

3. ALI / UNIDROIT Principles of Transnational Civil Procedure: These Principles are standards for adjudication of transnational commercial disputes. These Principles may be equally appropriate for the resolution of most other kinds of civil disputes and may be the basis for future initiatives in reforming civil procedure

www.unidroit.org/instruments/transnational-civil-procedure

4. Principles on the Operation of Close – Out Netting Provisions.

The following jurisdictions have accommodated close-out netting in their law: Andorra, Anguilla, Australia, Austria, Belgium Brazil, British Virgin Islands, Canada, Colombia, Czech Republic, Denmark, Finland, France, Germany, Greece, Hungary, Ireland, Israel, Italy, Japan, Luxembourg, Malta, Mauritius, Mexico, New Zealand, Norway, Peru, Poland, Portugal, Romania, Russia, Slovakia, Slovenia, South Africa, South Korea, Spain, Sweden, Switzerland, United Kingdom and the United States. According to the same list, netting-friendly legislation is under consideration in the following jurisdictions: Argentina, Chile, Pakistan and Seychelles.

www.isda.org/docproj/stat_of_net_leg.html.

www.unidroit.org/instruments/capital-markets/netting.

ج - فهرست مطالعات و تحقیقات در حال انجام در یونیورسیتی در زمان حاضر

1. Study LXXX A - Preparation of a Legal Guide on Contract Farming: Formulating international legal guidance on contract farming: the UNIDROIT/FAO Legal Guide on Contract Farming.

www.unidroit.org/work-in-progress-studies/current-studies/contract-farming.

2. Study LXXVIII B - Principles and rules capable of enhancing trading in securities in emerging markets: "Transactions on Transnational and Connected Capital Markets".

www.unidroit.org/work-in-progress-studies/current-studies/emerging-markets.

3. STUDY I: Issues relating to long-term contracts.

<http://www.unidroit.org/work-in-progress-studies/current-studies/long-term-contracts>.

4. STUDY LXXVIA-TRANSNATIONAL CIVIL PROCEDURE - FORMULATION OF REGIONAL RULES.

www.unidroit.org/work-in-progress-studies/current-studies/transnational-civil-procedure.

5. Rail Preparatory Commission.

www.unidroit.org/work-in-progress-studies/rail-prepcom.

6. Space Preparatory Commission.

www.unidroit.org/work-in-progress-studies/space-prepcom.

د - فهرست مطالعات و تحقیقات انجام شده در یونیدروا در گذشته: برای مرور بر کارهای انجام شده در مؤسسه یونیدروا در زمان گذشته به سایت www.unidroit.org مراجعه فرمایید.

Study III - International law on arbitration.

Study XXV - Arbitration between governments and individuals.

Study XX - International loans.

Study LIII - Civil liability for damage caused by small craft / Pleasure navigation.

Study LV - Liability and compensation for damage caused during the carriage over land of hazardous substances.

Study LXXIX - Third party liability for Global Navigation Satellite System (GNSS) services.

- Study XVII - Civil liability and compulsory insurance of motorists.
- Study XXXIV - Liability regime of carriers for personal damage caused to passengers.
- Study XXXIV B - Unification of the law relating to liability of carriers.
- Etude XXXIV – Responsabilité du transporteur du chef des dommages subis par les passagers sur leurs personnes.
- Study LXIV - Civil liability connected with the carrying out of dangerous activity.
- Study LXXVI - Principles of transnational civil procedure.
- Study XXIX - Civil procedure.
- Study LXIII - Powers of attorney.
- Study XXVI - Unification of legislation on corporations.
- Study XXXIII - European corporations.
- Study XII - Liability of innkeepers / The hotelkeeper's contract.
- Study XIII – Insurance.
- Study XXII - Public calamity insurance.
- Study XVII - Civil liability and compulsory insurance of motorists.
- Study V - Copyright: reconciling the Berne and the Havana Conventions.
- Study VI - Copyright: standard publication contract.
- Study VIII - Copyright: droit de suite.
- Study IX - Intellectual property: Performers' rights.
- Study X - Copyright: adaptation of musical works for mechanical instruments.
- Study XI - Copyright: Protection of motion picture production.
- Study XXI - Legal status of women.
- Study II - Enforcement abroad of maintenance obligations.
- Study XXXVII - Interpretation of uniform laws.
- Study XXXIX - Methods of the unification of law.
- Study XXVIII – Establishment.

- Study XXX - Basic products.
- Study XXXII - Electric power.
- Study I - Bills of exchange, promissory notes, cheques.
- Study XXXV - Bills of exchange and promissory notes.
- Study LXVII - Credit cards.
- Study LXIX - Organisation of an information system or data bank on uniform law.
- Study LXXIV - Establishment of a UNIDROIT Foundation.
- Study LXXV - Programme of legal assistance to developing countries.
- Study LVII - Gold clauses in international conventions.
- Study LXXX - Private law and agricultural development.
- Study LXXX A - Preparation of a Legal Guide on Contract Farming.
- Study LI - Transport by pipelines.
- Study LII - Legal status of air-cushion vehicles (hovercraft).
- Study LV - Liability and compensation for damage caused during the carriage over land of hazardous substances.
- Study XXIII - International carriage of goods by road.
- Study XXVII - International carriage of goods on inland waterways.
- Study XXVII A - Inland navigation law: Shipowner's liability.
- Study XXVII B - Inland navigation law: Assistance and salvage.
- Study XXVII C - Inland navigation law: Attachment pendente lite.
- Study XXVII D - Inland navigation law: In rem rights.
- Study XXVII E - Inland navigation law: Carriage of passengers and luggage by inland waterways.
- Study XXXI - Carriage of goods by rail.
- Study XXXIV A - Carriage of passengers and luggage by road.
- Study XXXVI - Forwarding agency contracts.
- Study XLII - Combined transport of goods.
- Study XLIV - Warehousing contract / Operators of transport terminals.
- Study XXXIV - Liability regime of carriers for personal damage caused

to passengers.

Study XXXIV B - Unification of the law relating to liability of carriers.

Study XLVIII - Travel agencies.

Study XL – Trust.

Study XLI - Unfair competition.

علاوه بر موارد فوق، آورده‌های حقوقی مؤسسه بین‌المللی یکنواخت‌سازی حقوق خصوصی همچنین به‌عنوان مبنایی معتبر برای تهیه شماری از اسناد بین‌المللی از طرف دیگر نهادهای بین‌المللی مورد استفاده قرار گرفته است که به‌عنوان مثال کنوانسیون ۱۹۵۴ لاهه در مورد حمایت از اموال فرهنگی در زمان جنگ، کنوانسیون ۱۹۸۰ سازمان ملل در مورد قراردادهای بیع بین‌المللی کالاها - که به ترتیب یونسکو و آنسیترا ل تهیه نموده‌اند - می‌توان نام برد.

همچنین علاوه بر فعالیت‌های مذکور، مجله تخصصی مؤسسه با عنوان (*Uniform Law Review*) به صورت فصلنامه از سال ۱۹۹۶ به زبان‌های انگلیسی و فرانسه منتشر می‌گردد که نزد استادان و صاحب‌نظران حقوقی به‌عنوان یکی از نشریات وزین و معتبر بین‌المللی در زمینه مسائل حقوق خصوصی به‌ویژه حقوق تجارت، حقوق بین‌الملل خصوصی و حقوق تطبیقی به‌شمار می‌رود.

سازمان در کنار برخورداری از کتابخانه‌ای غنی حاوی ۲۷۰ هزار جلد کتاب و اشتراک منظم ۳۵۰ عنوان مجله، به صورت ادواری گردهمایی‌ها، نشست‌ها و همایش‌هایی را با حضور استادان، قضات، وکلای و داوران برای بحث و تبادل نظر پیرامون موضوع‌های مورد مطالعه تشکیل می‌دهد. این سازمان با ارائه خدمات حقوقی و راه‌اندازی دوره‌های آموزشی از سال ۱۹۹۲ میلادی، بیش از پیش به تعلیم حقوقدانان کشورهای در حال توسعه همت گمارده است.

به‌طور کلی می‌توان ادعا کرد این سازمان در طول حیات نزدیک به نود ساله‌اش، موفق شده بیش از شصت کشور را با سیستم‌های حقوقی، اقتصادی و سیاسی مختلف، گرد هم آورد و در بسیاری زمینه‌ها، بستری مناسب برای وحدت قوانین ملی فراهم سازد و با تولید ادبیات جدید و نوعی رژیم‌سازی بین‌المللی در حوزه حقوق خصوصی، کشورها را ترغیب و تشویق به پذیرش و قبول صریح یا ضمنی نظام حقوقی مدون و خلاقانه‌اش بنماید.

بسیاری از کشورهای در حال توسعه، دارای موضع انتقادی به حقوق بین‌الملل امروزی بوده و آن را محصول عرف‌های رایج بین‌الدولی تعدادی از دول خاص دانسته و از منتقدان نظام بین‌المللی و حقوق بین‌الملل فعلی هستند. با توجه به فقدان عضویت تعداد زیادی از کشورها و نیز عدم مشارکت فعال بسیاری از کشورهای در حال توسعه و کمتر توسعه یافته عضو سازمان در فرایندهای تدوین نظام‌های حقوقی جدید در زمینه فعالیت سازمان یونیدروا و جریان هنجارساز این سازمان در حوزه حقوق خصوصی و تجاری بین‌المللی، باید منتظر و نگران بود که کشورهای در حال توسعه و کمتر توسعه یافته در حوزه حقوق خصوصی بین‌المللی با چنین مسأله‌ای در آینده مواجه گردند. بر این باورم با توجه به اینکه در کشورهای در حال توسعه، توجه کافی به موضوع حقوق خصوصی و تولید ادبیات و رژیم‌سازی صورت نمی‌گیرد این دسته از کشورها (منتقدان فعلی حوزه حقوق بین‌الملل) در آینده نیز منتقد نظام بین‌المللی و متحدالشکل رایج و مقبول اکثریت کشورها قدرتمند اقتصادی در حوزه حقوق خصوصی گردند با این تفاوت که حقوق خصوصی متحدالشکل و رایج الزامات عینی‌تر و محدودکننده‌تری را در مقایسه با حقوق بین‌الملل عمومی برای آنها به‌دنبال خواهد داشت.

بند پنجم - ایران و یونیدروا

گرچه ایران از سال ۱۹۵۱ میلادی عضو مؤسسه بین‌المللی یکنواخت‌سازی حقوق خصوصی گردیده است، اما به دلیل عدم شناخت از کارکرد و مسؤلیت سازمان، متأسفانه شاهد همکاری خوبی بین ایران و یونیدروا نبوده و نیستیم. پُر واضح است مناسبات و روابط تجاری نسبت به چند دهه گذشته تفاوت‌های بسیاری کرده است و مدت‌هاست توسعه این روابط از یک سو و لزوم بهره‌مندی از تجارب جدید از سوی دیگر، تجدیدنظر و اصلاح قوانین و مقررات تجاری موجود را می‌طلبد. این امر به‌ویژه در مبادلات بازرگانی با کشورهای دیگر به یک ضرورت تخلف‌ناپذیر تبدیل شده است. یکنواخت‌سازی قوانین در دنیای امروز با توسعه روزافزون روابط بین‌المللی نه تنها از تصور و آرزو گذشته، بلکه به یک ضرورت برای هر یک از اعضای جامعه بین‌المللی مبدل گشته است عدم پاسخگویی نظام حقوقی کشور به این نیازهای جدید، می‌تواند نتایجی نظیر نابسامانی و بی‌عدالتی را به‌دنبال داشته باشد و نیز به‌عنوان مانعی در راه توسعه کشور تلقی گردد. تسریع در این امر به‌ویژه در زمینه مبادلات

تجاری خارجی گریزناپذیر است و نیازمند توجه جدی و همه‌جانبه به موضوع است. اگرچه ایران در دوره فعلی، یکی از اعضای کمیته مالی یونیدرو به‌شمار می‌رود و در مواردی نیز در تهیه اسناد یونیدرو در کنفرانس‌های دیپلماتیک حضور داشته است؛ لیکن سوابق موجود در آرشیو سازمان نشان می‌دهد ایران در هنجار و رژیم‌سازی این سازمان مشارکت فعالی تاکنون نداشته و چنانچه در موارد معدودی شرکت داشته، مانند موضوع وراثت بین‌المللی سال ۱۹۷۳ یا کنوانسیون استرداد اموال مسروقه فرهنگی سال ۲۰۰۵، اما به‌هیچ‌یک از این اسناد بین‌المللی ملحق نگشته است.

متأسفانه تا امروز به‌دلیل تخصصی بودن بیش از حد موضوع‌ها و دستور کار نشست‌های این سازمان و از طرف دیگر فقدان تأسیس حقوقی و حتی مشابه بسیاری از موضوع‌ها در حقوق موضوعه ایران و نیز فقدان سازماندهی و تشکیل کمیته یا مرجعی در محافل دانشگاهی و اجرایی، اساساً مشارکت ایران در نشست‌های تخصصی و بررسی موضوع‌هایی توأم با موفقیت لازم نبوده است. بدیهی است مشارکت موفق هر کشور در تدوین اسناد بین‌المللی نیازمند پشتوانه علمی قوی و درستی است که متأسفانه به‌دلیل فقدان تشکیل و تمرکز کمیته‌های تخصصی از استادان و کارشناسان خبره در هر یک از موضوع‌های دستور کار و نیز مشارکت اندک و نامنظم هیأت‌های ایرانی در نشست‌های متوالی، قرین به موفقیت مورد انتظار نبوده است.

بند ششم - راهکارهای پیشنهادی

با توجه به تعامل نه‌چندان مناسب یونیدرو و ایران در طی بیش از نیم قرن، به نظر می‌رسد مناسب است روش تعامل کشورهای عضو و فعال این سازمان مورد بررسی قرار گرفته و بر اساس رویه‌ها و شناسایی ابزارها و سازوکارها، طرحی نو جهت همکاری با این سازمان طراحی کرد. بنابر رویه جاری سازمان با بعضی از اعضای فعال، جمهوری اسلامی ایران جهت گسترش و توسعه روابط خود با یونیدرو، باید به‌دنبال ایجاد یک مرجع ملی مشخص در کشور در ارتباط با این مؤسسه باشد. مرجعی که یونیدرو بتواند با آن مکاتبه و تماس برقرار نماید و از آن مرجع ملی نظرهای حقوقی روشن و صریحی را به‌عنوان نظر رسمی دولت ایران دریافت نماید.

طی سال‌های متمادی کارشناسان حقوقی بین‌المللی مستقر در سفارت جمهوری اسلامی

ایران در رُم به‌عنوان تنها پل ارتباطی سازمان یونیدرو با دولت ایران مطرح بودند و متأسفانه در مواردی سفارت بنابر دلایل اداری فاقد کارشناس حقوقی بوده است و کارشناس غیرحقوقی موضوع‌های در حال پی‌گیری یونیدرو را دنبال می‌نمود و این امر لطامت زیادی در معرفی سازمان و موضوع‌های حقوقی در حال تدوین به‌عنوان سندی بین‌المللی و هنجارساز وارد کرده است.

همان‌طوری که در سطور فوق اشاره شد با توجه به تخصصی بودن موضوع‌ها و در مواردی فقدان تأسیس حقوقی لازم در حقوق داخلی، بخش حقوقی سفارت، نمی‌توانست ارگان تصمیم‌گیرنده جهت اعلام نظر رسمی باشد و در نهایت در فرایند هنجارسازی‌های قبلی زبان‌های را متقبل شده‌ایم؛ بنابراین وجود کارشناس حقوقی مسلط به مباحث یونیدرو در سفارت جمهوری اسلامی ایران و حمایت مرجع ملی مرکب از متخصصان و استادان دانشگاهی و کارشناسان دولتی ورزیده و مطلع، بهترین راهکار جهت تعامل با یونیدرو به‌شمار می‌رود.

همان‌طوری که در بخش‌های قبلی اشاره شد مؤسسه بین‌المللی یکنواخت‌سازی حقوق خصوصی (یونیدرو)، یک مؤسسه علمی و تحقیقی در حوزه حقوق خصوصی بین‌المللی است و دارای یکی از هشت کتابخانه مهم دنیاست که با حجم حدود ۲۷۰ هزار کتاب و ۲۴۴ مجله حقوقی از سراسر دنیا، سالانه از دانشجویان و دانشگاهیان و محققان تقاضای فرصت‌های مطالعاتی را دریافت می‌نماید. متقاضیان فرصت مطالعاتی، اگر از کشورهای در حال توسعه باشند می‌توانند بورس پژوهشی دریافت کنند، اما همیشه تعداد افرادی که از ایالت متحده آمریکا و کشورهای اروپایی با تقبل هزینه توسط دولت یا در مواردی به‌صورت شخصی به یونیدرو جهت فعالیت‌های پژوهشی و تحقیقاتی مراجعه می‌نمایند از تعداد بورس‌های ارائه شده این سازمان بیشتر است. شاید اطلاع‌رسانی و ترغیب به درخواست فرصت‌های مطالعاتی در یونیدرو برای تحقیق و پژوهش در هر یک موضوع‌های دولتی و غیردولتی از طرف کارشناسان و استادان مبرز و تقبل هزینه از سوی دولت جمهوری اسلامی ایران یکی از راهکارهای مناسب برای تعامل هرچه بیشتر محافل علمی، دانشگاهی و اجرایی ایران با این سازمان باشد.

به نظر می‌رسد تأسیس و معرفی مرجع ملی در ایران، می‌تواند ایران را با این سازمان به‌صورت واقعی پیوند داده و بهره‌لازم را از آن ببرد. شاید بهترین نمونه همکاری بین دول

عضو و حتی غیر عضو با یونیدروا، کارهای تحقیقاتی مشترک فیما بین کشورهای عضو و مؤسسه در موضوع‌های مرتبط با سازمان را بتوان نام برد. این سازمان در مواردی دست به اقدام ابتکاری زده و فعالیت‌شان را به‌عنوان مبنایی معتبر برای تهیه‌ی شمار زیادی از اسناد بین‌المللی به دست دیگر نهادهای بین‌المللی قرار داده و سایر نهادهای بین‌المللی از آن استفاده نمودند که شاید موضوع حق مسلم ایران اسلامی برای دستیابی به دانش صلح‌آمیز هسته‌ای یکی از موارد مهم و قابل ذکر باشد که می‌تواند از زوایه‌ی حقوقی کار پژوهشی و مطالعاتی جداگانه‌ای صورت گیرد (به نظر می‌رسد در پرتو مذاکرات فعلی هنوز چنین ظرفیتی وجود دارد).

از دیگر موضوع‌های پیشنهادی برای کار تحقیقاتی و پژوهشی، می‌توان به موضوع‌های مرتبط با سازمان اکو اشاره کرد. به نظر می‌رسد با توجه به هدف سازمان اکو، مبنی بر همکاری اقتصادی کشورهای منطقه به‌عنوان یک سازمان منطقه‌ای، می‌توان از قوانین مدل در بخش‌های این سازمان در تدوین اسناد همکاری تجاری و بازرگانی بهره‌مند گردید و مدیریت بخش حقوقی سازمان اکو می‌تواند از آورده‌های حقوقی و نوع‌آوری‌های آن در تهیه و تدوین اسناد جدید حقوقی مانند تجربه‌ی سازمان هماهنگ‌سازی قوانین تجاری افریقا OHADA استفاده نماید.

کتاب اصول قراردادهای تجاری بین‌المللی که به ابتکار و اهتمام استادان برجسته و دلسوز ایرانی بهروز اخلاقی و فرهاد امام به زبان فارسی ترجمه و چاپ آن را مؤسسه شهردانش در ابتدای سال ۲۰۱۴ میلادی بر عهده گرفت؛ در داوری تجاری بین‌المللی بسیار مفید و راهگشاست که از سوی دیوان داوری اتاق بازرگانی بین‌المللی مستقر در شهر پاریس مورد استفاده قرار گرفته و همچنین می‌تواند مورد استفاده‌ی اتاق‌های داوری ایرانی قرار گیرد یا کتاب اصول می‌تواند در تدوین و اصلاح قوانین مدنی و تجاری کشورمان کاربرد داشته باشد. همان‌طور که تعدادی از کشورها از جمله جمهوری خلق چین، جمهوری آرژانتین آن را مورد استفاده و بهره‌برداری قرار داده‌اند و به‌عنوان «قانون مدل» پیشنهادی در اصلاح و کارآمد نمودن و به روز کردن قوانین مرتبط تجاری و مدنی ایران، مورد بهره‌برداری قرار گیرد. بی‌تردید موارد فوق‌الاشاره به‌عنوان زمینه‌های کاری اولیه با یونیدروا و تنها بخشی از زمینه‌های پیشنهادی است که چنانچه متخصصان و صاحب‌نظران حقوقی ورود ماهوی به مباحث این سازمان داشته باشند، فرصت‌های زیاد همکاری در زمینه‌های دیگر قابل طراحی و برنامه‌ریزی است.

نتیجه‌گیری

اکنون که از تاریخ عضویت ایران به «یونیدروا» در سال ۱۹۵۱ میلادی، شصت‌وسه سال می‌گذرد متأسفانه در طول این مدت نسبتاً طولانی، کشورمان نتوانسته با برقراری یک فرایند همکاری و تعامل سازنده، از امکانات وسیع حقوقی این مؤسسه برخوردار باشد. مؤسسه با بهره‌مندی از یک موقعیت ممتاز جهانی و دستاوردهای حقوقی بی‌نظیر، امکانات وسیع همکاری را با سازمان‌ها و مؤسسات عمومی و خصوصی ایران اعم از دانشگاه‌ها و مؤسسات مطالعاتی و پژوهشی حقوقی عرضه می‌دارد. استادان، دانشجویان و پژوهشگران جوان کشور، می‌توانند از برنامه‌های آموزشی و پژوهشی مؤسسه برخوردار شده با برگزاری همایش‌ها و گردهمایی‌های حقوقی بین‌المللی و نشست‌های سخنرانی‌های حقوقدانان عضو مؤسسه کشورمان به دانش و تجربه حقوقی خود افزوده و راه‌های یکنواخت کردن حقوق خصوصی کشورها را بیشتر هموار نمایند. خوشبختانه اکنون مدتی است، اداره کل حقوقی بین‌المللی وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، از طریق سفارت کشورمان در ایتالیا - رُم، امکانات همکاری متقابل حقوقی را با «مؤسسه» در دست بررسی دارند و امید آن می‌رود پل ارتباطی مستمر میان «مؤسسه» و سازمان‌ها و مؤسسات حقوقی ذی‌ربط کشورمان برقرار نمایند. امید آن می‌رود که با برگزاری چنین ارتباطی، وسیله استفاده و برخورداری از امکانات گسترده حقوقی را برای حقوقدانان کشورمان فراهم آورد و گامی در یکسان‌سازی حقوق خصوصی کشورمان در جهان به حساب آید.

Iran and International Institute for the Unification of Private Law (UNIDROIT): Looking to the Future

Koorosh Jafari

The International Institute for the Unification of Private Law (UNIDROIT) is an independent intergovernmental Organization with its seat in Rome. Its purpose is to study needs and methods for modernizing, harmonizing and coordinating private and in particular commercial law as between States and groups of States and to formulate uniform law instruments, principles and rules to achieve those objectives. Iran has been a member of this Institute since 1951. Thus far, and despite more than half a century membership, we have not been able to benefit from opportunities and benefits of the Institute.

The translation of the book on the principles of International trade agreements by *Shahre Danesh* is a welcoming sign for a better understanding of the activities of the Institute. It is earnestly hoped that, the visit of the UNIDROIT Secretary General to the Islamic Republic of Iran, could even more, highlight the importance of the work of the Institute among officials and scholars in our country.

Along the same line, the following article in Farsi, also aims at better introduction of the UNIDROIT to the academia.

Keywords: UNIDROIT, Private Law, Unification, Iran, International trade agreements

Journal of LEGAL RESEARCH

VOL. XIII, No. 1

2014-1

- **HUMAN RIGHTS TRAINING FOR BANISHING VIOLENCE**
Reza Estami & Abbas Behroozkhat
- **THE CHALLENGES OF WTO GLOBAL GOVERNANCE ON OIL**
Mohammad Aghaei
- **ENGINEERING HUMAN SPERM CELLS IN THE TRIANGLE OF COMMON HEALTH, DEVELOPMENT AND IDENTITY RIGHTS**
Fatemeh Toof
- **THE LAUNCHING STATE OF SPACE OBJECTS AND EFFECT OF SEALAUNCH PROJECT ON DEVELOPMENT OF ITS CONCEPT**
Homa Khalvandi - Seyed Hadi Mahmoudi
- **REFERENCE OF SOCIAL SECURITY ORGANIZATION TO RESPONSIBLE EMPLOYER IN INJURING TO INSURED EMPLOYEE**
Mehrnood Saber - Nasrin Tabatabaie Hesarie
- **LEGAL RESPONSIBILITY OF THE STATE IN NATURAL DISASTERS**
Zohreh Rahmani
- **CONVENTION AGAINST TORTURE: THE PROSPECT OF THE REPARATION FOR VICTIMS OF EXTRATERRITORIAL VIOLATIONS**
Niloufar Nazaryani
- **SUBSTANTIVE REQUIREMENT OF INNOVATIVE STEP IN THE MIRROR OF ACTS AND RULES: A STANDARD FOR IRAN'S LEGISLATION**
Hamed Najafi & Mahsa Madani
- **IRAN AND THE INTERNATIONAL INSTITUTE FOR THE UNIFICATION OF PRIVATE LAW (UNIDROIT): LOOKING TO THE FUTURE**
Kocesh Jafari
- **INTERVIEW**
With Mr. Jose Angelo Estrella Fiala, Secretary General of UNIDROIT

S. D. I. L.

The S.D. Institute of Law
Research & Study